

SUMMARY

NetQues Project Report Speech and Language Therapy Education in Europe United in Diversity

Network for Tuning Standards and Quality of Education
Programmes in Speech and Language Therapy/Logopaedics
across Europe (NetQues): a multilateral academic and
professional network

26 September 2013

Project No. 177075-LLP-1-2010-1-FR-ERASMUSENWA

**Lifelong
Learning
Programme**

The NetQues project was undertaken with support from the European Union
This project has been co-funded by the European Commission's
ERASMUS Lifelong Learning Programme through the Education Audiovisual & Culture
Executive Agency

This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be
held responsible for any use which may be made of the information contained therein

© 2013 by CPLOL/NetQues

All rights reserved

The summary document may be reproduced or transmitted electronically in full or in sections subject to acknowledgment of NetQues.

Executive Summary

- i. Projekts *Tīmeklis, lai harmonizētu standartus un izglītības programmu Kvalitāti logopēdijā Eiropā (NetQues)*, ir daudzpusējs akadēmiskā personāla un profesionāļu darbs, kurā piedalījās 65 partneri no 31 Eiropas valsts. To vadīja Eiropas logopēdu asociācija (CPLOL).
- ii. Logopēdija ir starptautiski atzīta kā autonoma profesija ar likumīgu regulēšanu nacionālā līmenī daudzās valstīs. Tā kā Eiropas Savienība (ES) ir paplašinājusies un palielinājies tās dalībvalstu skaits, tai ir papildus likumdošana, lai veicinātu starprobežu mobilitāti un kvalifikāciju atzīšanu dalībvalstu vidū. Tas izraisījis nepieciešamību, lai izglītības programmas Eiropā būtu pieejamas izvērtēšanai un analīzei ES un aiz tās robežām. Šis projekts veidots, lai nodrošinātu vienošanos par līdzīgajām jomām logopēdu izglītošanā un noteiktu arī atšķirības. Tas ieskicē kopīgās pamata kompetences, kas ir gan būtiskas, gan vēlamas tikko kvalifikāciju ieguvušajiem logopēdiem, lai viņi varētu darboties profesijā droši un efektīvi. NetQues projekts ir pieņēmis (ietvēris) ES harmonizācijas principus, meklējot atsauces, konverģences un kopīgas izpratnes punktus, lai būtu “platforma, uz kuras attīstīt atskaites punktus katra subjekta jomas līmenī”¹.
- iii. Runas, valodas un komunikācijas traucējumi ir dokumentēti jau tūkstošiem gadu. Deviņpadsmitā gadsimta beigās Eiropā un aiz tās robežām par tiem bija maz zināšanu un neliels daudzums praktiķu, kas bija iesaistīti runas traucējumu pētīšanā un atvēršanā (labošanā, novēršanā). Kopš tiem laikiem specialitāte ir attīstījusies un kļuvusi par patstāvīgu akadēmisku zinātnes jomu. To atbalsta plaša ES organizācija – CPLOL.
- iv. Logopēdijas disciplīna rūpējas par cilvēku komunikāciju un rīšanas procesu; balss, runas, valodas un rīšanas traucējumu attīstību un bojājumiem, to raksturojumu, izvērtējumu un korekciju. Logopēds ir profesionālis, kas ir pilnībā kompetents cilvēka

¹ González, J. and Wagenaar, R. (2003). *Tuning educational structures in Europe*. Bilbao: University of Deusto. Retrieved 15-06-2013 http://www.relint.deusto.es/TUNINGProject/documentos/Tuning_phase1/ introduction page 1

komunikācijas un ar to saistīto traucējumu profilaksē, izvērtēšanā, korekcijā un zinātniskos pētījumos.

v. Logopēda praktiskā darbība laika gaitā sabiedrībā un domāšanā ir mainījusies un guvusi sasniegumus medicīnas, psiholoģijas, lingvistikas, socioloģijas un izglītības akadēmiskajās jomās. Demogrāfija, diagnostika, tehnoloģijas priekšrocības, komunikāciju tehnoloģija un socioloģiskās izmaiņas ir ietekmējušas logopēdu darbības jomu un praksi. Šī praktiskās darbības joma ir pakāpeniski paplašinājusies, ar mainīgām prioritātēm un atšķirīgu uzmanības fokusu dažādās Eiropas valstīs.

vi. NetQues projekta mērķi:

- noteikt akadēmisko un profesionālo logopēdu profilu visā ES;
- raksturot sasniedzamos mērķus pirmskvalifikācijas izglītības programmai un studiju rezultātiem (zināšanu, izpratnes un prasmju terminos);
- identificēt tās vispārīgās un specifiskās kompetences, kam jābūt iekļautām programmā.

vii. Kopumā tika iekļauti (nodarbināti) 65 partneri no visām 27 Eiropas Savienības valstīm, arī no Lihtenšteinas, Norvēģijas, Islandes un Turcijas – ES kandidātvalstīm. Partneri galvenokārt bija no akadēmiskajām institūcijām, bet tika iekļautas arī dažas profesionālās asociācijas. Projekta koordināciju uzņēmās vadošais partneris – CPLOL – kas aptver ekspertus klīnicistus un akadēmisko personālu, kas pārstāv katru Eiropas valsti. Partneri tika iedalīti vienā no sešām darba grupām, kurā tika pārstāvēti eksperti un arī ģeogrāfiskais iedalījums katrā komandā. Mērķi, kas tika saskaņoti ar harmonizācijas procesa vadlīnijām, tika iesniegti katrai no darba grupu komandām. Katru starp visiem partneriem. Etnogrāfiskā pētījuma pieeju pieņēma un izmantoja plaša spektra eksperti/dalībnieki kā galvenie atbilžu sniedzēji. Lai nodrošinātu iespējami pilnīgu pārskatu par šo daudzveidību, un veidotu patreizējā stāvokļa raksturojumu logopēdu izglītībā, tika veiktas divas Eiropas mēroga aptaujas. Aptauju rezultāti parādīja logopēdu kvalifikācijas dažādību. Rezultāti sniedza profilējošu informāciju un sākuma standartus kompetencēm, kas ir nepieciešamas iesācējam logopēda profesijā.

viii. **Profili.** Apkopojošie profili, kas ietvēra datus no abām aptaujām, parādīja, ka visiem, izņemot divas valstis, ir vismaz viena studiju programma (un daudzām ir ievērojami

vairāk nekā viena), kuras apguves rezultātā tiek iegūta profesionālā kvalifikācija logopēdijā. Logopēdijas programmas Eiropā parasti ir universitātēs, galvenokārt valsts finansētas un pārsvarā organizētas fakultātēs, kuras saistītas ar citām veselības aprūpes programmām.

- ix Tipiski, ka kvalifikācijas līmenis, kas logopēdam ļauj uzsākt praksi, ir bakalaura grāds, ko piešķir pēc vismaz trim pamata izglītības studiju gadiem. Maģistra grāds (Eiropas kvalifikācijas struktūrietvara 7. līmenis) var tikt iegūts pēc kopā pieciem augstākās izglītības studiju gadiem (trīs gadi bakalaura studijas un divi gadi maģistra studijas). Doktora studiju programmas vidēji ilgst papildus vēl trīs gadus. Iespēja stāties doktorantūrā no bakalauriem caur maģistriem ir iespējama gandrīz katrā ES valstī. Tur, kur tiek lietoti, par vienu akadēmisko gadu parasti tiek piešķirti 60 ECTS (Eiropas kredītpunkti).
- x. Lielākā daļa izveidoto programmu regulē valsts vai valdība. Francija ziņoja par lielāko logopēdijas studentu skaitu. Beļģijai un Nīderlandei ir negaidīti liels skaits, ko daļēji var skaidrot ar ciešo robežu ar Vāciju – kaimiņos esošie Vācijas studenti meklē bakalaura līmeņa studijas logopēdijā. Tomēr ir jāatzīmē, ka daži no skaitļiem, kas tika iesniegti, liecināja par to, ka vairākām valstīm nav nacionālās statistikas par studējošajiem konkrētās jomās.
- xi. Programmās ir iekļauti plaši izvērtēšanas veidi, iekļaujot rakstiskas pārbaudes, praktisko prasmju izvērtēšanu un mutvārdu pārbaudes. Tiek izmantota arī reflektīvā pieredzes atskaite (ziņojums), kompetenču portfolio, klīniskie prakses eksāmeni, video analīze un studentu pašvērtējums. Papildinājumā akadēmiskajām studijām, visās programmās tiek ietvertas supervīzijas/mentorū vadītas klīniskās prakses kā galvenais komponents, lai apgūtu kvalifikāciju un profesionālo kompetenci. Klīnisko kompetenci galvenokārt izvērtē klīniskie uzraugi (supervizori). Klīniskās kompetences izvērtējuma metodes var plaši atšķirties un ietver rakstisku izvērtējumu, mutvārdu izvērtējumu, novērošanu un novērtēšanas formu, portfolio vai gadījumu piemērus. Gandrīz divās trešdaļās studiju programmu kā daļa no programmas tiek prasīti studentu veikti pētījumu projekti.
- xii. **Kompetences.** Logopēdu izglītošana prasa, lai tiktu sasniegtas un demonstrētas kompetences, kas ir kompleksa mijdarbība starp teoriju un praksi kopā ar virkni sadarbības prasmēm, kas nepieciešamas efektīvai, pierādījumos balstītai praksei.

Visbūtiskākā iezīme visos rezultātos, salīdzinot priekšmeta specifiskās un vispārējās prasmes, kas ir nepieciešamas, lai uzsāktu logopēda praksi, bija vienošanās apjoms starp akadēmisko personālu, absolventiem un darba devējiem.

- xiii. Kas attiecas uz specifiskajām kompetencēm, tad tās visas attiecas uz efektīvu pārbaudi, diagnozi, ārstēšanu, profilaksi, klientu un viņu piederīgo konsultēšanu komunikācijas traucējumu un rīšanas grūtību jomā. Specifiskās kompetences visbiežāk tiek nosauktas kā būtiskas, un tās attiecas uz sešām jomām: prakses darbības joma; komunikācijas traucējumu un rīšanas grūtību pārbaude un noteikšana; koriģējoši attīstošās darbības plānošana un īstenošana; pakalpojumu plānošana, uzturēšana un izvērtēšana; profilakse un profesionālā attīstība; tālākizglītība un specifiska ētiskā atbildība.
- xiv. Kas attiecas uz vispārējām kompetencēm, tad par visnozīmīgākajām tika uzskatītas starp- un intrapersonālās kompetences.
- xv. **Sākotnējie standarti:** kompetenču klāsts, kas ir būtisks tikko darbību uzsākušam logopēdam, ko visvairāk minēja visas iesaistīto grupas, ir lasāms I pielikumā. Šo dokumentu vajadzētu uzskatīt par vienotiem standartiem visā Eiropā, kam vajadzētu atbilst visiem logopēdiem, lai varētu uzsākt profesionālo darbību. Tas nodrošina arī sākuma standartus logopēdu pamata izglītībai, un to vajadzētu iekļaut visās Eiropas logopēdu izglītības programmās. Sagaidāmās kompetences, kuras ir parādītas kā būtiskas, atspoguļo vairākus līmeņus, kuru lielākā daļa sasniedz 6. un 7. pakāpi Eiropas kvalifikāciju struktūrietvaros².
- xvi. Logopēdu izglītība Eiropā ir dažāda, mainīga un nepārtraukti attīstās. Profesija dažādās valstīs ir dažādās attīstības pakāpēs. Tomēr mērķi ir kopīgi, un logopēdu un logopēdu izglītotāji ir nopietni apņēmušies nodrošināt absolventu vislabāko sagatavošanu, lai nodrošinātu labāko praksi un pakalpojumus cilvēkiem, kam nepieciešama logopēdu profesionālā palīdzība. Tas ir bijis redzams visā *NetQues* projekta laikā. Ar šo apņemšanos un ekspertīzes līmeni, profesijas nākotne un tās pakalpojumi cilvēkiem, kas gūs labumu no logopēdiem, ir spoža (panākumiem bagāta).

² http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/eqf08_en.pdf

7. NODAĻA. Sagaidāmās kompetences, kas nepieciešamas tikko kvalifikāciju ieguvušam logopēdam

7.1. Ievads

Kompetenču veicināšana ir izglītības programmu uzdevums. Kā parādīts 3. nodaļā, logopēdija ir kompleksa zinātnes disciplīna un praktiskās darbības lauks. Ir svarīgi, ka studiju rezultātu apjoms jauniem logopēdiem ir aprakstīts tādā veidā, ka tas aptver visu to kompetenču spektru, kas tiek uzskatītas par nepieciešamām. Visi eksperti, kas konsultēja, uzskatīja par vēlamu, ka tika akcentēta dažādu kompetenču integrācija praksē, kas aptver:

- 1) tehniskās kompetences, kas paredzamas attiecībā uz to, kā logopēds pieiet savam uzdevumam;
- 2) kā logopēds izmanto zināšanas un izpratni ar atbilstīgo attieksmi un lēmumu pieņemšanas stratēģijām;
- 3) nepārtrauktā attīstība indivīdam kā personībai un kā profesionālim.

Profesionālā kompetence bieži tiek skaidrota ar jēdzieniem “pareizo lietu darīšana”, “pareizo lietu darīšana pareizā veidā” un “pareizā persona, kas to dara” – skatīt Hardena medicīniskās izglītības aprakstu (2002)^{3,4} un Adamsa (2006)⁵ ieskats studiju rezultātos ESA Boloņas rokasgrāmatā.

Harmonizēšanā kompetences tiek raksturotas kā atskaites punkts studiju programmas veidošanā un izvērtēšanā, bet ne kā strikti noteikumi. Tie pieļauj fleksibilitāti un autonomiju studiju programmas veidošanā. Tajā pašā laikā, tie nodrošina kopīgu valodu, lai aprakstītu, kādi ir programmas mērķi.

Harmonizēšanas metodoloģija identificē kompetenci tādos jēdzienos kā vispārējās kompetences vai transforējamās prasmes, t.i., tās spējas, kas nav ierobežotas uz mācīšanos vai specifiskas jomas izmantošanu, un specifiskās kompetences ir tieši saistītas ar disciplīnu vai priekšmetu, šajā gadījumā – logopēdiju.

Šī projekta, kas galveno uzmanību pievērta logopēdijai, partneri piekrita, ka programmu salīdzināšanai visizdevīgāk ir koncentrēties uz to, ko ir spējīgs darīt tikko kvalifikāciju ieguvušais neatkarīgais profesionālis logopēds. Kompetences tika atpazītas un definētas šajā kontekstā līdzīgi kā tas ir citur, lai tās ietvertu ne tikai to, ka tikko kvalifikāciju ieguvušais

³ Harden, R. M. (2002a). Developments in outcome-based education. *Medical Teacher*, 24(2), 117-120.

⁴ Harden, R. M. (2002b). Learning outcomes and instructional objectives: is there a difference? *Medical Teacher*, 24(2), 151-155.

⁵ Adam, S. (2006) An introduction to learning outcomes. In Froment E., Kohler J., Purser L. and Wilson L. (Eds), *EUA Bologna Handbook* article B.2.3-1. Berlin: Raabe.

neatkarīgais profesionālis logopēds ir spējīgs kaut ko darīt, bet arī darīt to ar izpratni, fleksibilitāti, izmantojot augstākās kognitīvās prasmes – analīzi un sintēzi. Tas ietver arī spēju meklēt, atlasīt un arī atbilstīgi lietot informāciju, t.i., izmantot refleksīvo kritisko domāšanu, izvēlēties labāko darbību, balstoties uz visiem pierādījumiem visatbilstīgākajā veidā ar vislabākajiem nodomiem. Profesionālā kompetence tādējādi ietver prasmju spektru: zināšanas – kognitīvās/intelektuālās, psihomotorās/fiziskās prasmes un emocionālajā jomā – attieksmes, jūtas un emocijas.

Tādējādi projekts fokusējas uz to profesionālo kompetenču noteikšanu, kas ir būtiskas tikko kvalifikāciju ieguvušam logopēdam⁶, kuras domātas, lai atšķirtu logopēdus no citiem augstskolu beidzējiem un beidzējiem citās profesijās. Tiek ietvertas arī vispārīgās akadēmiskās kompetences, un tās patiešām ir nepieciešamas, kā pamats profesijas specifisko kompetenču attīstībai, bet tās tiek pārbaudītas atsevišķi no specifiskajām kompetencēm.

Turpmāk, rezultāti, kas tiek sniegti, izdala specifiskās zināšanas, prasmes un attieksmes, ko identificēja aptauju respondenti (skatīt IV pielikumu), lai vispirms identificētu tās kompetences, kas tiek uzskatītas par pamata kompetencēm jauniem beidzējiem un tās tiek uzskatītas par vēlamām efektīvai un iedarbīgai logopēda darbībai visā ES un otrkārt, lai noteiktu pakāpi, kurā kompetences šajās trīs jomās (t.i., zināšanas, prasmes un attieksmes) ir savstarpēji saistītas un izveido pamata kompetences.

Šis projekts raksturo specifisku zināšanu, izpratnes, priekšmeta specifisko prasmju un spēju, ko lieto logopēds, integrāciju, lai darbotos atbilstīgi prasībām, kas ir noteiktas viņam/viņai specifiskā logopēda kontekstā (veselības/izglītības/sociālajā sektorā). NetQues mērķis attiecībā un logopēda perspektīvu tādējādi papildina un cieši atgādina Eiropas kvalifikāciju struktūrietvara uzdevumus (sk. 7.1. tabulu).

7.1. tabula. Eiropas kvalifikāciju struktūrietvara un NetQues mērķu salīdzinājums

Mērķi	
Eiropas kvalifikāciju struktūrietvars	NetQues
<ul style="list-style-type: none"> • kvalifikācija ir labāk lasāma un saprotama dažādās valstīs un sistēmās Eiropā • veicināt pilsoņu mobilitāti starp valstīm un sekmēt viņu mūžizglītību • palielināt kvalifikācijas caurspīdīgumu 	<ul style="list-style-type: none"> • vienoties par kopīgiem standartiem un kvalificētiem logopēdiem • sekmēt lielāku kvalificēto profesionāļu mobilitāti starp valstīm • sekmēt profesijas attīstību • attiecībā uz logopēdu izglītību

⁶ Tikko kvalifikāciju ieguvus = kāds, kurš veiksmīgi ir pabeidzis logopēdijas programmu un ir gatavs strādāt neatkarīgi un patstāvīgi par logopēdu

	<p>nodrošināt augstāko izglītības iestāžu un galveno iesaistīto vadību visās Eiropas valstīs</p> <ul style="list-style-type: none"> • dot iespēju Eiropas pilsoņiem piekļūt atbilstīgi kvalificēta logopēda pakalpojumiem
--	--

7.2. Metode

Kā jau aprakstīts 5. nodaļā, ekspertu komanda logopēdu izglītošanā izveidoja virkni specifisku un vispārējo kompetenču, kam sekoja plašs izglītības programmu esošās dokumentācijas, regulējošo dokumentu, atskaišu un sākotnējo standartu dokumentu apskats visā Eiropā, kā arī logopēdu kompetencēs balstītu dokumentu, ko lieto visā pasaulē, ietverot tos, ko izmanto ASV (ASHA)⁷, Austrālijā (SPA)⁸, Kanādā (CASLPA)⁹ un IALP¹⁰ vadlīnijas. Šie piedāvātie panti tika izmēģināti un iteratīvi rafinēti, izmantojot modificētu DELPHI tehniku, iesaistot plašākas ekspertu grupas no kolēģiem, kuri darbojas logopēdu izglītošanā un klīniskajā praksē. Šīs pūles deva rezultātu, vienojoties par 60 specifisku un 38 vispārīgu kompetenču klāstu (sk. IV pielikumu par aptaujas jautājumiem).

Priekšmeta specifiskās kompetences attiecas uz šādām 8 jomām:

- prakses darbības joma;
- komunikācijas un rīšanas grūtību novērtēšana un identifikācija;
- korigējoši attīstošās darbības plānošana un īstenošana;
- pakalpojumu plānošana, īstenošana un izvērtēšana;
- profilakse;
- kvalitātes nodrošinājums;
- pētījumi;
- profesionālā attīstība, tālākizglītība un specifiskā ētiskā atbildība.

⁷ ASHA (2009) *Standards and Implementation Procedures for the Certificate of Clinical Competence in Speech-Language Pathology Revised March 2009* American Speech-Language-Hearing Association Retrieved from: http://www.asha.org/certification/slp_standards/

⁸ SPA (2010) Code of ethics. Retrieved from <http://www.speechpathologyaustralia.org.au/library/CodeofEthics.pdf>

⁹ CASLPA (2008) *Canadian Association of Speech-Language Pathologists and Audiologists (CASLPA) Scope of Practice for Speech-Language Pathology*. Retrieved from: http://www.caslpa.ca/PDF/Scope_of%20Practice_SLP_english_2008.pdf

¹⁰ IALP Guidelines for Initial Education in Speech Language Pathology. *Folia Phoniatica et Logopaedica*. 2010, 62(5), 210-16.

Vispārīgās kompetences attiecas uz šādām trim jomām:

- instrumentu kompetences,
- starppersonu un intrapersonālās kompetences,
- sistēmiskās kompetences.

Kopējais 98 kompetenču klāsts veidoja pamatu anketai (angļu valodā), kas, kopā ar glosāriju tika nosūtīts vadošajam partnerim katrā valstī, lai nodrošinātu tulkojumu, ko veic logopēdijas speciālists, kas ir kompetents dzimtajā un angļu valodā. Aptauja un glosārijs tika sagatavots visās nepieciešamajās Eiropas valodās (kopumā 24), izmantojot atpakaļtulkojumus kā pārbaudi. Beidzot tika izmantota interneta aptauja *SurveyMonkey*¹¹, lai respondenti to veiktu sev vēlamajā valodā.

Aptauja tika izsūtīta trim iesaistīto grupām katrā valstī:

- 1) akadēmiskie skolotāji/lektori/pētnieki no logopēdijas programmām,
- 2) nesenie absolventi (pēdējie pieci gadi) no logopēdijas programmām,
- 3) darba devēji logopēdiem (iekļaujot veselības pakalpojumu vadītājus).

Respondenti tika lūgti izvērtēt kompetences šādā veidā:

- tās *nav būtiskas*, lai varētu strādāt par tikko kvalifikāciju ieguvušu logopēdu,
- tās *ir vēlamas, bet nav būtiskas*, lai varētu strādāt par tikko kvalifikāciju ieguvušu logopēdu,
- tās *ir būtiskas*, lai varētu strādāt par tikko kvalifikāciju ieguvušu logopēdu.

Tikko kvalifikāciju ieguvis logopēds tika definēts kā tāds, kurš veiksmīgi pabeidzis logopēdijas programmu un ir gatavs strādāt patstāvīgi kā logopēds.

Dati, t.i., atbildes uz aptaujas jautājumiem tika analizētas un to veica 3. darba grupas komandas partneri, izmantojot SPSS¹² un Excel¹³, lai nodrošinātu aprakstošo statistiku un arī respondentu grupu un atbilžu rezultātu statistisko analīzi.

¹¹ www.surveymonkey.com (Pro Gold version)

¹² SPSS Statistical Product and Service Solutions IBM

¹³ EXCEL Microsoft for Windows/Mac

7.3. Rezultāti un galvenie atklājumi

Kopumā caur *SurveyMonkey* saiti tika saņemtas 4383 atbildes. No saņemtajām 4383 atbildēm 2863 (65%) bija pilnībā pabeigtas un tika izmantotas analīzei. 1520 atbildēs trūka datu un tās tika atmetas.

1.3.1. Vissvarīgākās specifiskās kompetences

25 specifiskās kompetences, ko visas trīs respondentu grupas visbiežāk nosauca par “būtiskām”, ir uzskaitītas 7.2. tabulā.

Var redzēt, ka šīs specifiskās kompetences, kas visbiežāk tiek nosauktas par būtiskām, attiecas uz sešām no astoņām jomām, kas minētas iepriekš (sk.7.2. nodaļu). Tās ir

- praktiskās darbības joma;
- komunikācijas traucējumu un rīšanas grūtību novērtēšana un identifikācija;
- koriģējoši attīstošās darbības plānošana un īstenošana;
- pakalpojumu plānošana, īstenošana un izvērtēšana;
- profilakse;
- profesionālā attīstība, tālākizglītība, un specifiskā ētiskā atbildība.

Tādējādi respondenti uzskata, ka, lai varētu sākt strādāt par logopēdu, pamata izglītībai logopēdijā ir jāakcentē tieši tās kompetences, kas attiecas uz novērtēšanu, diagnostiku, ārstēšanu, profilaksi un konsultēšanu,

7.2. tabula. 25 specifiskās kompetences, kas visbiežāk tika nosauktas par būtiskām

	Visbiežāk kā būtiskas nosauktās specifiskās kompetences
	Deskriptors
1.	Var izvērtēt, diagnosticēt un koriģēt runas un valodas traucējumus
2.	Saprot logopēda profesionālo lomu un robežas
3.	Kad nepieciešams, savlaicīgi un atbilstīgā veidā nosūta klientu pie cita profesionāļa
4.	Nodrošina atbilstīgu atgriezenisko saikni par novērtēšanas rezultātu interpretāciju klientam un viņa piederīgajiem tādā veidā, lai viņi viegli spētu to saprast
5.	Izmanto atbilstīgas terapijas tehnikas, lietojot nepieciešamos materiālus un instrumentu aprīkojumu
6.	Var izveidot mutisku vai rakstisku atskaiti par novērtēšanas rezultātiem, ietverot novērtēšanas informācijas analīzi un interpretāciju

7.	Integrē novērtēšanas rezultātus ar citu nozīmīgu informāciju, lai noteiktu mērķus
8.	Ievēro nacionālās profesionālās asociācijas ētikas kodeksu un/vai to, ko noteicis darba devējs un/vai nacionālā valsts/valdība
9.	Saprot loģiskos principus un tos principus, kas ir pamatā specifiskajām terapijas metodēm
10.	Apspriež ilgtermiņa rezultātus un, konsultējoties ar klientu, nolemj, vai runas un valodas terapija ir atbilstīga un tāda, kas ir nepieciešama (šajās diskusijās ietver galvenos cilvēkus)
11.	Nosaka plaisas nepieciešamajā informācijā, kas nepieciešama, lai saprastu klienta traucējumus un meklē informāciju, lai šos robus aizpildītu
12.	Novērtēšanas rezultātus analizē un interpretē akurāti, integrē informāciju no anamnēzes vai citiem atbilstīgiem avotiem
13.	Pieņem pamatotus lēmumus, lai uzsāktu, turpinātu, modificētu vai pārtrauktu izmantot izvēlētas tehnikas, ārstēšanu vai procedūras un atbilstīgi pieraksta šos lēmumus un sekojošās darbības
14.	Izvēlas un plāno atbilstīgu un efektīvu terapiju un koriģējoši attīstošo darbību, iesaistot galvenos cilvēkus klienta apkārtējā vidē
15.	Nodibina sakarus un veicina līdzdalību izvērtēšanā un diferenciāldiagnostikas procesā
16.	Sagatavo klientu terapijas beigšanai, atbilstīgi vienojoties ar klientu un viņa tuviniekiem par beigu brīdi, un seko attiecīgās aģentūras budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai
17.	Dokumentē atbildes reakciju uz koriģējoši attīstošo darbību un jebkuras izmaiņas korekcijas plānā
18.	Dod ieguldījumu profilaksē, lai mazinātu komunikācijas, ēšanas, dzeršanas vai rīšanas grūtību sastopamību, izmantojot agrīnu traucējumu korekciju
19.	Identificē dažādu situāciju, vides vai konteksta ietekmi uz klienta problēmām
20.	Veicina personīgo izaugsmi kā logopēdam, attīstot intrapersonālo un komunikācijas prasmju spektru
21.	Atpazīst traucējumu ietekmi uz psihosociālo labklājību, klienta un viņa piederīgo sociālo un medicīnisko stāvokli

22.	Ievāc informāciju, kas ietver kvalitatīvos un kvantitatīvos datus, lai izvērtētu terapijas efektivitāti
23.	Izprot inter-/transdisciplinārās komandas locekļu lomas un veido koriģējoši attīstošas darbības plānus, konsultējoties ar viņiem
24.	Veic leģitīmus un rūpīgus vienlaicīgus ierakstus saskaņā ar profesionālajām un likuma prasībām, izmanto tikai pieņemto terminoloģiju
25.	Izprot efektivitātes un iedarbīguma jēdzienus attiecībā uz logopēda koriģējoši attīstošo darbību

1.3.2. Kopīgās iezīmes visu iesaistīto personu starpā

Akadēmiskais personāls, absolventi un darba devēji pauda ļoti līdzīgas priekšrocības attiecībā uz lielāko daļu no pirmajām piecām no 60 noteiktajām specifiskajām kompetencēm. Par spīti kompetenču iespējamo izvēļu lielajam skaitam, bija vērā ņemama vienošanās attiecībā uz kompetencēm, kas tika uzvertas kā būtiskas vai vēlamas. 7.3. tabulā ir minētas 5 kompetences, kas visbiežāk kā būtiskas tika nosauktas 206 darba devēju, 476 akadēmiskā personāla un 2181 pēdējos piecos gados savu pamata izglītību beidzēju atbildēs.

7.3. tabula. Piecas specifiskās kompetences, kas visbiežāk nosauktas kā būtiskas katrā no trim iesaistītajām pusēm

Iesaistīto pušu visvairāk nosauktās specifiskās kompetences		
Darba devēji	Akadēmiskais personāls	Beidzēji
2. Var novērtēt, diagnosticēt un koriģēt logopēdijā	2. Var novērtēt, diagnosticēt un koriģēt logopēdijā	3. Var novērtēt, diagnosticēt un koriģēt logopēdijā
4. Izprot logopēda profesionālās lomas un robežas	2. Nodrošina atbilstīgu atgriezenisko saikni par novērtēšanas rezultātu interpretāciju klientam un viņa piederīgajiem tā, lai viņiem to viegli saprast	2. Izprot logopēda profesionālās lomas un robežas
3. Nodrošina atbilstīgu atgriezenisko saikni par novērtēšanas	3. Var veidot mutisku vai rakstisku atskaiti par novērtēšanas rezultātiem, ieskaitot novērtēšanas	3. Kad nepieciešams, savlaicīgi un atbilstīgā veidā nosūta klientu pie citiem speciālistiem.

rezultātu interpretāciju klientam un viņa piederīgajiem tā, lai viņiem to viegli saprast	informācijas analīzi un interpretāciju	
4. Izmanto atbilstīgas terapijas tehnikas, lietojot nepieciešamos materiālus un instrumentu aprīkojumu	4. Izprot logopēda profesionālās lomas un robežas	4. Nodrošina atbilstīgu atgriezenisko saikni par novērtēšanas rezultātu interpretāciju klientam un viņa piederīgajiem tā, lai viņiem to viegli saprast
4. Kad nepieciešams, savlaicīgi un atbilstīgā veidā nosūta klientu pie citiem speciālistiem.	5. Kad nepieciešams, savlaicīgi un atbilstīgā veidā nosūta klientu pie citiem speciālistiem.	5. Izmanto atbilstīgas terapijas tehnikas, lietojot nepieciešamos materiālus un instrumentu aprīkojumu

1.3.3. Pēdējās nozīmīgās specifiskās kompetences

Desmit specifiskās kompetences, kas tika nosauktas kā pēdējās būtiskās, lai uzsāktu praktizēt par logopēdu, ir parādītas 7.4. tabulā.

7.4. tabula. Desmit specifiskās kompetences, kas bija pēdējās biežāk minētās kā būtiskas tikko kvalifikāciju ieguvušiem logopēdiem, ar kopējo respondentu skaitu (mazākais = 1)

Visretāk nosauktas kā būtiskas specifiskās kompetences Deskriptors	
1.	Var administrēt, pierakstīt un interpretēt instrumentālos mērījumus nazometrija/ stroboskopija/ laringogrāfija/ videofluoroskopija/ timpanometrija/ akustiskā analīze
2.	Sniedz savu ieguldījumu zinātnes attīstībā un profesijā, veicot un publicējot pētījumus un gadījumu analīzes

3.	Prot rīkoties ar statistikas programmām
4.	Līdzdarbojas pētījumos, ko uzsākuši vai atbalsta citi
5.	Var administrēt, pierakstīt un interpretēt audiometrijas instrumentālos mērījumus
6.	Izdara priekšlikumus, lai attīstītu vai apgūtu jaunus resursus, vai ieviestu jaunas metodes
7.	Attiecībā uz aktuālo pētījumu novērtē formālos un informālos novērtēšanas instrumentus un korekcijas resursus un metodes,
8.	Tā kā ir pieredzējis un labāk sagatavots, asistē un vada studentus profesijā
9.	Dod ieguldījumu profilaksē, lai mazinātu komunikācijas, ēšanas, dzeršanas vai rīšanas grūtību sastopamību, izglītojot sabiedrību un citus profesionāļus
10.	Dod ieguldījumu datu veidošanā, lai nodrošinātu programmu kvalitāti

Acīmredzot šīm kompetencēm nepieciešama kvalifikācijas pieredze logopēdijas jomā, un tāpēc tās netiek nosauktas par būtiskām tikko kvalifikāciju ieguvušam logopēdam.

1.3.4. *Visnozīmīgākās vispārīgās kompetences*

25 vispārīgās kompetences, kuras visbiežāk tika nosauktas par būtiskām visās trijās respondentu grupās, parādītas 7.5. tabulā.

Ievērojot visas 38 vispārīgās kompetences, visas vienības starppersonu un intrapersonu kompetenču jomā, kas tika iekļautas aptaujā, bija starp tām 25, kuras visbiežāk tika nosauktas kā būtiskas visu respondentu kategorijās. Starp desmit vispārīgajām kompetencēm, kas tika visbiežāk nosauktas kā būtiskas, bija tās, kuras attiecas uz tādām intrapersonālām kompetencēm, kā godīgas, patiesas un uzticamas uzvedības demonstrēšana, tāpat kā spēja būt paškritiskam un reflektēt par savu sniegumu. No starppersonu prasmēm visbiežāk nosaukta bija prasme nodrošināt precīzu atgriezenisko saikni saprotamā un sensitīvā veidā, un just līdzīgi klientiem un kolēģiem, tam seko sistēmiskās kompetences un instrumentu kompetences, kas kopumā tika uzskatītas kā mazāk nozīmīgas.

Visu apkopojot, rezultāti parādīja, ka starp- un intrapersonālās vispārīgās kompetences tika uzskatītas par būtiskākām. Tāpēc šīs vispārīgās kompetences ir rūpīgi jāattīsta pamata izglītībā, lai logopēdi būtu spējīgi uzsākt praksi.

7.5. tabula. 25 vispārīgās kompetences, kas visbiežāk nosauktas par būtiskām visu respondentu skaitā

25 visbiežāk kā būtiskās nosauktās vispārīgās kompetences Deskriptors	
1.	Demonstrē uzvedību, kas ir godīga, patiesa un uzticama
2.	Demonstrē spēju būt paškritiskam un reflektē par savu darbību
3.	Nodrošina precīzu atgriezenisko saikni saprotamā un sensitīvā veidā
4.	Ir empātisks ar klientiem un kolēģiem
5.	Uzņemas atbildību, lai attīstītu savas zināšanas un prasmes visā dzīves laikā
6.	Demonstrē pozitīvu attieksmi un aktivitāti
7.	Spēj iegūt informāciju no informācijas devējiem efektīvi un simpātiski
8.	Izmanto atbilstīgas, efektīvas prasmes un materiālus rakstiskā, mutiskā un vizuālā informācijas un instrukciju komunikācijā
9.	Pielāgo savu uzvedību un pieejas, lai iederētos jaunās situācijās
10.	Nosaka svarīgāko faktoru problēmā un piedāvā iespējamus risinājumus
11.	Pauž vēlamo risinājumu/lēmumu saprotamā veidā un akcentē konkrētās nepieciešamās darbības
12.	Augstu vērtē dažādību un multikulturālismu
13.	Izmanto zināšanas – problēmas nozīmīgā faktora identifikāciju, tās iespējamus risinājumus un riskus, kas ar to saistīti – lai izvēlētos visatbilstīgāko risinājumu noteiktos apstākļos
14.	Demonstrē drošumspēju, tiekot galā ar prasībām profesijā tādā veidā, kas dod iespēju uzturēt pašvērtējumu un tikt galā ar stresu
15.	Demonstrē sociālās prasmes – pašpārliecību, sadarbību un komunikāciju
16.	Analizē informāciju, lai izdarītu atbilstīgus secinājumus un atzīst ietekmi šajos secinājumos
17.	Sintezē informāciju no dažādiem avotiem, lai izvēlētos atbilstīgāko darbības

	veidu vai – lai atbildētu uz jautājumu
18.	Izmanto likumīgos un ētiskos principus, pārvaldot informāciju un aizsargā integritāti, uzticamību un ierakstu autentiskumu
19.	Identificē nekļūdīguma riskus, kas saistīti ar katru iespējamo risinājumu
20.	Sadala uzdevumus konkrētos soļos un nosaka laika grafiku ar reāliem mērķiem, ievērojot visas citas prasības
21.	Strādā neatkarīgi
22.	Sasniedz mērķus vai nodrošina darba rezultātus noteiktajā laikā
23.	Vada zinātniskās literatūras meklēšanu, lai atrastu visvairāk atbilstīgo informāciju, kas sniedz atbildi uz jautājumu
24.	Formulē radošu un oriģinālu risinājumu jaunai situācijai
25.	Ievāc datus, izmantojot dažādas metodes, ietverot literatūras apskatu, intervijas, anketēšanu un novērošanu

1.3.5. *Kopīgās iezīmes ieinteresēto pušu starpā*

Līdzīgi kā izvērtējot specifiskās kompetences, akadēmiskais personāls, beidzēji un darba devēji atkal pauda līdzīgus uzskatus attiecībā uz lielāko daļu no viņu piecām populārākajām no 38 nosauktajām vispārīgajām kompetencēm. Tādējādi bija ievērojams vienošanās līmenis attiecībā uz vispārīgajām kompetencēm, kas tika uzskatītas par visnozīmīgākajām. 7.6. tabulā ir parādīts pirmo piecu top atbilžu rezultāts, ko sniedza 206 darba devēji, 476 akadēmiskā personāla pārstāvji un 2181 beidzējs, kas pabeiguši savu pamata izglītību logopēdijā pēdējos piecos gados.

7.6. tabula. Piecas vispārīgās kompetences, kas visbiežāk tika nosauktas kā būtiskas katrā no trim iesaistītajām pusēm

Iesaistīto pušu biežāk nosauktās vispārīgās kompetences		
Darba devēji	Akadēmiskais personāls	Beidzēji
2. Demonstrē uzvedību, kas ir godīga, patiesa un	2. Nodrošina precīzu atgriezenisko saikni saprotamā un	3. Demonstrē uzvedību, kas ir godīga, patiesa un uzticama

uzticama	sensitīvā veidā	
4. Nodrošina precīzu atgriezenisko saikni saprotamā un sensitīvā veidā	2. Demonstrē uzvedību, kas ir godīga, patiesa un uzticama	2. Demonstrē spēju būt paškritiskam un reflektē par savu darbību
2. Ir empātisks ar klientiem un kolēģiem	3. Demonstrē spēju būt paškritiskam un reflektē par savu darbību	3. Ir empātisks ar klientiem un kolēģiem
4. Uzņemas atbildību, lai attīstītu savas zināšanas un prasmes visā dzīves laikā	4. Ir empātisks ar klientiem un kolēģiem	4. Nodrošina precīzu atgriezenisko saikni saprotamā un sensitīvā veidā
4. Demonstrē spēju būt paškritiskam un reflektē par savu darbību	5. Izmanto atbilstīgas, efektīvas prasmes un materiālus rakstiskā, mutiskā un vizuālā, informācijas un instrukciju komunikācijā	5. Uzņemas atbildību, lai attīstītu savas zināšanas un prasmes visā dzīves laikā

1.3.6. *Pēdējās nozīmīgākās vispārīgās kompetences*

Desmit vispārīgās kompetences, kas bija pēdējās biežāk nosauktās kā būtiskas, lai logopēds būtu spējīgs uzsākt strādāt, ir skatāmas 7.7. tabulā.

Sistēmiskās kompetences visbiežāk tiek uzskatītas par vēlamām vai nebūtiskām. Tās ir astoņas no desmit kompetencēm, kas tiek uzskatītas par nebūtiskām – sistēmiskās kompetences. Ir skaidrs, ka būt spējīgam rakstīt profesionālos dokumentus, zinātniskus rakstus un veidot profesionālas prezentācijas svešvalodā (kas kopumā nozīmē publicēt pētījumu) tipiski netiek vērtēts kā prasība, lai sāktu praktizēt par logopēdu, tāpēc tās būs vairāk nepieciešamas kā logopēda karjeras progresa veicinātājas.

Secinājums, ka būt spējīgam lasīt un izprast profesionālos dokumentus, zinātniskus rakstus un profesionālās prezentācijas svešvalodā un lietot svešvalodu, ir divas no vispārīgajām kompetencēm, kas vismazāk tika nosauktas kā būtiskas vai vēlamas, var būt saistītas ar realitāti, ka lielākā daļa profesijas zinātniskās literatūras ir angļu valodā un tāpat iesaistītās personas angliski runājošās valstīs (vai arī tur, kur tā tiek plaši lietota) uzskata to

par mazāk būtisku, lai noteiktu, ka tikko kvalifikāciju ieguvis logopēds ir spējīgs saprast vai izpaust sevi svešvalodā.

7.7. tabula. Desmit vispārīgās kompetences, kas visretāk nosauktas kā būtiskas visā respondentu kopumā

Visretāk kā būtiskas nosauktās vispārīgās kompetences Deskriptors	
1.	Ir spējīgs uzrakstīt profesionālos dokumentus, zinātniskus rakstus un veikt profesionālas prezentācijas svešvalodā
2.	Radīt un īstenot pētījuma projektu, lai efektīvi atbildētu uz kādu konkrētu jautājumu
3.	Vada citus, kā ir nepieciešams
4.	Vada citus, lai sasniegtu vienošanos
5.	Izglīto jaunus ienācējus profesijā un citus komandas locekļus
6.	Izmanto e-mācību materiālus un pielāgojas jaunajām izglītības tehnoloģijām
7.	Spēj lasīt un saprast profesionālos dokumentus, zinātniskus rakstus un profesionālās prezentācijas svešvalodā
8.	Iesaistās jaunā uzņēmumā, vai seko grūtai rīcībai, ja nepieciešams
9.	Nodrošina atbilstīgu izglītību un mācības citu profesiju pārstāvjiem vai citiem iesaistītajiem darbībā ar klientu
10.	Izvērtē metodoloģiju, rezultātus un analizē pētījuma projektu ziņojumus, lai izvērtētu to lietderību

7.4. Rezultātu diskusija un sekas

Ir skaidri redzams, ka specifiskās kompetences, kas attiecas uz izvērtēšanu, diagnozi, ārstēšanu, profilaksi un konsultēšanu komunikācijas traucējumu un rīšanas grūtību jomā ir būtiskas, un tās ir jāakcentē logopēdu pamatizglītībā. Akadēmiskais personāls, beidzēji un darba devēji parādīja augstu kopīgu uzskatu pakāpi, ka galvenās kompetences – izvērtēšana, diagnosticēšana, runas un valodas traucējumu koriģēšana – ir būtiskas, lai varētu uzsākt praktizēt kā tikko kvalifikāciju ieguvis logopēds. Lai arī bija stingra vienošanās par to, kādas specifiskās kompetences ir nepieciešamas, bija arī dažas variācijas starp dažādo grupu prioritātēm 60 specifisko kompetenču starpā. Piemēram, akadēmiskais personāls lika nedaudz lielāku uzsvāru uz tādiem jautājumiem kā – *var veidot mutiskus un rakstiskus ziņojumus par*

izvērtēšanas rezultātiem, ietverot izvērtēšanas informācijas analīzi un interpretāciju, kamēr beidzēji un darba devēji biežāk nosauca – saprot logopēda profesionālās lomas un robežas.

Attiecībā uz vispārīgajām kompetencēm, starp- un intrapersonālās kompetences ir visbiežāk uzskatītas par būtiskām logopēdu pamatizglītībā un tādējādi ir rūpīgi attīstāmas sākotnējā izglītībā. Instrumentu lietošanas kompetences tiek uzskatītas gan par vēlamām, gan būtiskām, kamēr sistēmiskās kompetences, kas saistītas ar vadīšanu un pētījumiem, labākajā gadījumā tiek uzskatītas par vēlamām, bet ne par būtiskām tikko kvalifikāciju ieguvušajiem logopēdiem. Vispārīgā kompetence, kas visbiežāk tika nosaukta par būtisku tikko kvalifikāciju ieguvušam logopēdam starp beidzējiem, darba devējiem un akadēmisko personālu, bija – *demonstrē uzvedību, kas ir godīga, patiesa un uzticama*. Akadēmiskais personāls nosauca spēju *nodrošināt atgriezenisko saikni saprotamā un sensitīvā veidā* kā pirmo, salīdzinājumā ar darba devējiem, kas to nosauca kā otro un beidzēji kā ceturto.

Līdzīgi, vispārīgā kompetence *empātija pret klientiem un kolēģiem* bija vienlīdz bieži nosaukta kā būtiska starp beidzējiem un darba devējiem (kā trešā), nedaudz mazāk bieži (ceturtā) no akadēmiskā personāla puses.

Starp grupām ir vēl citas. Darba devēji un beidzēji kompetenci *uzņemt atbildību, lai attīstītu viņu zināšanas un prasmes visā dzīves laikā* nosauc kā būtisku, lai uzsāktu logopēda darbību, vairāk nekā akadēmiskais personāls. Akadēmiskais personāls biežāk nosauc *izmanto atbilstīgas, efektīvas prasmes un materiālus rakstiskā, mutiskā, vizuālajā komunikācijā un instrukcijā*, nekā darba devēji un beidzēji. Šī variācija var labi atklāt katras respondentu grupas relatīvā nozīmīguma uztveri par to, kā šīs vispārīgās kompetences var tikt demonstrētas logopēdu attīstībā.

Atšķirības var tikt saistītas arī ar dažādām ekspektācijām relatīvā nozīmīguma konkrētām vai plašākām kompetencēm, piemēram, tām, kas attiecas uz pētīšanas aktivitāti. Ekspektācijas ir, ka tikko kvalifikāciju ieguvis logopēds spēs demonstrēt zināmu kompetenci šajā jomā, bet līmenis var atšķirties. Ekspektācijas var arī atklāt sākuma līmeni un programmas(u) veidu, kas ir pieejamas šajā valstī. No departamenta aptaujas bija acīmredzams, ka starp dažādām programmām ievērojami atšķiras laika daudzums un pētīšanas metožu studiju dziļums. Kā varētu gaidīt, akadēmiskā personāla respondenti lielāku uzsvāru liek uz zināšanu pamatu (pamata kompetences), kamēr darba devēji vairāk ir nobažījušies par to, kādas prasmes demonstrē logopēdi.

7.5. Secinājumi

7.5.1. Teorija un prakse

Logopēdu izglītošanas rezultātam jābūt prasmei sasniegt un spēt demonstrēt kompetences, kas ir kompleksa mijiedarbība starp teoriju un praksi kopā ar virkni sadarbības prasmēm, kas ir nepieciešamas efektīvai pierādījumos balstītai praksei. Profesijas būtība un logopēdijas zinātnei nepieciešamas tādas sākotnējās logopēdu izglītības programmas, kas ļauj tiem, kuri veiksmīgi tās pabeidz, apgūt virkni specifisko un vispārīgo kompetenču, kas ļaus viņiem droši un efektīvi praktizēt savas profesijas ietvaros. Visuzkrītošākā (un patiešām pārlicenošākā) iezīme visos rezultātos salīdzinot specifisko un vispārīgo kompetenču

nozīmīgumu, kas nepieciešamas, lai sāktu praktizēt par logopēdu, bija vienotu uzskatu apjoms starp akadēmisko personālu, beidzējiem un darba devējiem.

Specifiskās kompetences visas attiecas uz efektīvu novērtēšanu, diagnostiku, ārstēšanu, profilaksi, klientu un to piederīgo konsultēšanu komunikācijas traucējumu un rīšanas grūtību jomā. Vispārīgās kompetences, kas saistītas ar starp- un intrapersonālām kompetencēm, īpaši nozīmīgas ir tikko kvalifikāciju ieguvušiem logopēdiem. Attieksmju un uz cilvēkiem orientētās prasmes – empātija un izpratne – ir būtiskas, lai terapeitiskās attiecības ar klientiem un kolēģiem būtu efektīvas, lai iegūtu klientu datus un veidotu klientam atbilstīgu un pierādījumos balstītu klīnisko vērtējumu.

7.5.2. Mācīties klīniskā vidē

Uzraudzīta un mentorēta klīniskā vide ir būtiska, nodrošinot vidi, kurā logopēdijas students var mācīties, praktizēt un attīstīt nepieciešamās kompetences, lai kļūtu par kvalificētu profesionāli. Vietu kvalitātei un laika noteikšanai jābūt rūpīgi izplānotai, lai ļautu studentam veidot nepieciešamo ekspertīzi ar refleksiju un izpratni par sarežģītību, ar kādu tiek veidots klīniskais lēmums, kas balstīts uz pierādījumu savākšanu un izvērtēšanu katrā situācijā. Tādējādi mēs to redzējam no veida, kā ir izstrādātas logopēdu profesionālās programmas visā Eiropā un starptautiski (sk. 6. nodaļu) integrēta studiju programma, kas ietver klīnisko mācīšanos patiesā pasaules situācijā. Kamēr liels daudzums mājās un darbā balstītas mācīšanās var ievērojami atšķirties, ir universāla vienošanās, ka tas ir būtisks faktors un to vajag rūpīgi strukturēt mācību procesā.

7.5.3. Sākuma standarts logopēdu izglītībai: Eiropas standarts, lai praktizētu par logopēdu

Kompetenču klāsts, kas ir būtisks tikko kvalifikāciju ieguvušam logopēdam un ko visbiežāk nosauca visas galvenās iesaistīto personu grupas, ir lasāms I pielikumā. Šis dokuments var tikt uzskatīts par Eiropas Savienības vienotu standartu, kas jāapgūst ikvienam logopēdam, lai uzsāktu praksi profesijā. Tas arī nosaka sākuma standartus logopēdu pamata izglītībā, un to vajadzētu ietvert visās Eiropas logopēdu izglītības programmās.

7.5.4. Piemērotība praksei, piemērotība mērķim un piemērotība nākotnei

Demonstrējis pamata kompetences un kvalificējies, jaunais praktiķis iegūst statusu, ka ir gatavs neatkarīgai praksei. Tomēr, mācīšanās mūža garumā un profesionālā attīstība būs nozīmīga tālākajā attīstībā un procesa uzturēšanā un piemērotībai visam, ko logopēds dara praksē. To vajadzētu veicināt visas karjeras laikā un pirmajos gados pēc kvalifikācijas iegūšanas logopēds ļoti daudz iegūs, ja būs atbalstoša darba vide ar uzraudzību, lai ļautu tam notikt. Kā jau ir minēts iepriekš, logopēds ir profesija, kas pastāvīgi attīstās un ir dinamiska, kam ir jāpielāgojas, lai pārvarētu sabiedrības mainīgās vajadzības un iekļautu jaunus zinātnes un tehnoloģijas sasniegumus. Tādējādi nepārtraukta profesionālā attīstība ir būtiska kvalificētam logopēdijas profesionālim, lai turpinātu piemēroties mērķim un piemēroties praksei. Tāpat virkne pamata kompetenču, kas nepieciešamas, lai uzsāktu strādāt profesijā, nedrīkst tikt uzskatītas par mūžīgām, bet tās ir regulāri jāpārskata un jāatjauno, izmantojot vienkāršus procesus, lai atspoguļotu attīstību izglītībā un profesijā.